

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 75

Instruction : (1) Read the questions carefully and write answers precisely. Marks will be deducted for irrelevant matter.

(2) Write the answers of each section in separate answer books.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં આપો. ૧૦
- (અ) શૈક્ષણિક સંશોધનમાં આચાર સંહિતા એટલે શું? વિવિધ આચાર સંહિતાઓ ઉદાહરણસહ ચર્ચો.
- અથવા
- (અ) ઐતિહાસિક સંશોધનમાં પુરુવાઓનું પરિશીલન ઉદાહરણસહ વર્ણવો.
- (બ) પ્રાયોગિક સંશોધનનાં સોપાનો જણાવો. પ્રાયોગિક પદ્ધતિમાં આંતરિક યથાર્થતા ઉપર અસર કરતા પરિબળો વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૦
- અથવા
- (બ) વ્યક્તિ અભ્યાસનાં હેતુઓ જણાવો. વ્યક્તિ અભ્યાસની જુદી જુદી પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૨ (અ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં આપો. ૧૦
- (૧) સામાજિક સિદ્ધાંતોમાં પરિવર્તનના ક્ષેત્રો જણાવી કોઈપણ એક ક્ષેત્ર સમજાવો.
- (૨) નવંશશાસ્ત્રીય સંશોધનની વ્યૂહરચના સ્પષ્ટ કરો.
- (૩) સહભાગી સંશોધનની લાક્ષણિકતાઓ જણાવી તેની મર્યાદાઓ ચર્ચો.
- પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. ૦૫
- (૧) અર્ધપ્રાયોગિક યોજનાની કોઈ એક મર્યાદા જણાવો.
- (૨) કાયદેસરનું સંશોધન એટલે શું?
- (૩) વૈજ્ઞાનિક સંશોધન પદ્ધતિનો અર્થ જણાવો.
- (૪) અતિબોધ એટલે શું?
- (૫) નીતિ ઘડતર માટે નીતિ ઘડનારે કઈ બાબત ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ?

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૩ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં લખો. ૨૦
- (૧) શૈક્ષણિક સંશોધનમાં નમૂના પસંદગીનું મહત્વ સમજાવો. નમૂના પસંદગીમાં થતી ભૂલો વિશે વિગતે ચર્ચા કરો.
- (૨) ઉત્કલ્પનાઓના પ્રકારો ઉદાહરણસહ સમજાવો. ઉત્કલ્પનાના પરીક્ષણ માટેની પદ્ધતિઓ જણાવો.
- (૩) નિરીક્ષણનાં પ્રકારો જણાવો. સહભાગી નિરીક્ષણ માટેની પૂર્વ તૈયારીઓ અને તકેદારીઓ વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-૪ (અ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં આપો. ૧૦
- (૧) ત્રિકોણાત્મકતાના પ્રકારો જણાવી તેનું સંશોધનમાં મહત્વ સમજાવો.
- (૨) માર્ગ પૃથક્કરણ એટલે શું? તેના સોપાનો સમજાવો.
- (૩) જૂમખા પૃથક્કરણનો અર્થ આપી તેના ઉપયોગ અને મર્યાદાઓ જણાવો.
- પ્રશ્ન-૪ (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. ૦૫
- (૧) દ્વિપૂચ્છી કસોટી એટલે શું?
- (૨) ભેદપરખ પૃથક્કરણનો કોઈપણ એક ઉપયોગ જણાવો.
- (૩) સહ વિચરણ પૃથક્કરણ એટલે શું?
- (૪) માહિતીબેંકનો અર્થ સમજાવો.
- (૫) સંશોધનની અગ્નિમતા એટલે શું?

(P.T.O)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 75

- Instruction :** (1) Read the questions carefully and write answers precisely. Marks will be deducted for irrelevant matter.
 (2) Write the answers of each section in separate answer books.

Section-I

1. Answer the following questions. Each answer should be in about 750 words. 10

- (a) What is ethical consideration in educational research? Discuss different ethical considerations along with illustration.

OR

- (a) Describe the criticism of sources in Historical research with illustration.
 (b) State the steps of experimental research. Discuss in detail the factors affecting internal validity of experimental methods. **10**

OR

- (b) State the objective of case study. Discuss different methods of case study.

2. (A) Answer any Two of the following. Each answer should be in about 150 words. 10

- (1) State the fields of changes in social principles and explain any one of it.
 (2) Clarify the strategy of ethnographical research.
 (3) State the characteristics of participatory research and discuss its limitations.

2. (B) Answer the following questions. (Five out of Five. Each Questions carry two Marks) 10

- (1) State any one limitation of quasi experimental design.
 (2) What is legitimacy research?
 (3) State the meaning of scientific research method.
 (4) What is metacognition ?
 (5) Which points should a policy maker keep in mind for making policy?

Section-II

3. Answer any TWO of the following. Each answer should be in about 750 words. 20

- (1) Explain the importance of sampling in educational research. Discuss in detail about the errors occurred in sampling.
 (2) Explain the types of hypothesis with illustration. State the methods for testing hypothesis.
 (3) State the types of observation. Describe the advanced preparations and precautions for participant observation.

4.(A) Answer any Two questions. Each answer should be in about 150 words. 10

- (1) State the types of triangulation and explain its importance in research.
 (2) What is path analysis? Explain its steps.
 (3) Give the meaning of cluster analysis and state its uses and limitations.

4.(B) Answer the all following questions. 05

- (1) What is two tailed test?
 (2) State any one use of discriminant analysis.
 (3) What is analysis of co-variance?
 (4) Explain the meaning of data bank.
 (5) What is priority of research?